

bloedlichaampjes. Juist bij de plattelandsbevolking is de reactie van PIRQUET ook bij volwassenen nog herhaaldelijk negatief. Bij die lijdens aan tuberculose bij wie een negatieve reactie het gevolg is van een zeer slechten algemeenen toestand, zal toch de diagnose zelden moeilijkheden geven. De bezinkingssnelheid zal kort na griep of een andere acute ziekte dikwijls nog verhoogd zijn, maar daalt dan in den regel na eenige weken wel tot de norm, terwijl bij actieve tuberculose de bezinking bijna steeds verhoogd blijft. Door het verrichten van deze beide reacties kan men vele patiënten den gang naar het consultatiebureau besparen, tevens kan men er bij de overige met des te meer klem op aandringen zich de moeite en de kosten hiervan te getroosten.

Wesepe, 23 Maart 1941

RITA BUISMAN

HET GEBRUIK VAN PRISMA'S BIJ DE ZIEKTE VAN MENIÈRE

Het artikel van collega UTERMÖHLEN in het *N. T. v. G.* van 22 Maart 1941 over het prisma-effect bij de ziekte van MENIÈRE noopt mij tot het maken van eenige opmerkingen, daar ik mij als oogarts en, naar ik heb gemerkt, verscheiden oogartsen met mij, met verschillende beschouwingen van den schrijver niet kan vereenigen. Collega UTERMÖHLEN is tot het voorschrijven van een prisma overgegaan naar aanleiding van een waarneming, gedaan bij een patiënt die gedurende tal van jaren zwaren lichamelijken arbeid had verricht, doch nu door verandering van werkring fijn teekenwerk moest doen, waarbij hij moeilijkheden met het zien ondervond. Meegedeeld wordt, dat de patiënt bij tal van bewegingen zijn willekeurige spieren in overdreven mate gebruikte en zoo, ook bij het zien in de nabijheid, zijn convergentiespieren overmatig contraheerde.

Voor het instellen der oogen in de nabijheid ontvangt de accommodatiespier een zekeren prikkel en in normale gevallen zorgt een overeenkomstige prikkel aan de convergentiespieren voor een juiste daarbij passende convergentie. Er bestaat dus in den regel, zooals schrijver ook opmerkt, een synergie tusschen accommodatie en convergentie. Het kan nu voorkomen, dat de prikkel, dien de convergentiespieren ontvangen, naar verhouding te sterk is, of dat deze spieren op een bepaalden prikkel abnormaal sterk reageren. In beide gevallen ontstaat bij een bepaalde accommodatie een te sterke convergentie, zooals ook bij den door UTERMÖHLEN beschreven patiënt het geval was. Men kan nu een dergelijken patiënt het zien in de nabijheid vergemakkelijken door hem voor hetzelfde punt minder sterk te laten accommoderen, dus door het vóorzetten van een positief spherisch glas van de juiste sterkte. De voor de accommodatiespier benodigde prikkel is nu kleiner en dienovereenkomstig ontvangen ook de convergentiespieren een zwakkeren prikkel, zoodat deze dus minder sterk zullen contraheeren. Op deze wijze is het verstoorde evenwicht tusschen de beide functies te herstellen.

Het is echter niet noodzakelijk de accommodatie te verminderen, doch men kan ook de convergentiespieren in haar te sterke reactie tegemoet komen door het plaatsen van prisma's voor de oogen met de basis *temporaal* en van de juiste sterkte. In plaats van gebruik te maken van spherische of prismatische glazen is het evenwel veel beter door oefeningen het verband tusschen accommodatie en convergentie lossen te maken, m.a.w. de relatieve accommodatiebreedte respectievelijk convergentiebreedte te vergrooten.

Zeker is bij een relatief te sterke convergentie nimmer heil te verwachten van het gebruik van een prisma geplaatst met de basis *nasaal*, daar hierdoor de bestaande disharmonie tusschen accommodatie en convergentie nog wordt versterkt. Maar ook al had schrijver het prisma met de basis *temporaal* aangebracht, wat is dan nog te verwachten van een prisma van 0.5 graad, geplaatst voor één oog? De wijziging in de convergentie bedraagt bij een prisma van een dergelijke geringe sterkte slechts 0.25 graad voor beide oogen gezamenlijk, een toch wel te verwaarloozen werking, indien men bedenkt, dat de convergentie voor het zien op normalen afstand in de nabijheid ongeveer 12 graden bedraagt. Een geringe decen-

tratie van de voorgezette spherische glazen zal of de werking van een dergelijk zwak prisma geheel opheffen of procentsgewijs aanzienlijk versterken.

Wil men in bepaalde gevallen toch van glazen, hetzij spherische, hetzij prismatische of een combinatie van beide, gebruik maken, dan zal men de sterkte hiervan in verband met de refractie der oogen, het oogspierevenwicht, de relatieve accommodatie en convergentiebreedte nauwkeurig moeten bepalen. Men bedenke echter, dat het gebruik van prisma's van zeer betrekkelijke waarde is, behalve dan ter correctie eener hyperphorie en dus geplaatst met de basis horizontaal.

Rotterdam, 29 Maart 1941

H. J. FLIERINGA

GENEESMIDDELEN IN OORLOGSTIJD

Volgens prof. VAN DER WIELEN (*N. T. v. G.* van 31 Augustus 1940, overgenomen in het *Pharmaceutisch Tijdschrift*, verschenen op 8 Februari 1941) sluit de wijze, waarop „het patent” de bereidingswijze van „dagénan” omschrijft, een bereiding ervan door anderen dan den eigenaar uit.

Naar aanleiding hiervan kan ik het volgende mededeelen.

1e. In Nederland is nog geen octrooi (de wettelijke term is niet: patent) op de bereidingswijze van dagénan verleend; het is onder nummer 90818 aangevraagd, de aanvraag is openbaar gemaakt en een bezwaarschrift tegen de verleening van octrooi op de aanvraag is ingediend.

De strekking van de opmerking van prof. VAN DER WIELEN is blijkens het verband met hetgeen hij doet volgen, blijkbaar niet dat de aanvraag den deskundige niet in staat zou stellen dagénan te vervaardigen (waardoor deze niet aan een in artikel 20, lid 3, van de Octrooiwet gestelden eisch zou voldoen), doch dat de openbaar gemaakte beschrijving van de uitvinding de wijze van vervaardiging zoodanig beschrijft, dat men de onder het merk „dagénan” in den handel gebrachte stof niet kan vervaardigen zonder op het eventueel te verleenen octrooi inbreuk te maken. Indien zulks inderdaad het geval zal blijken te zijn, kan hieruit slechts worden afgeleid, dat de beschrijving van de uitvinding deugdelijk is.

2e. Vervolgens merkt prof. VAN DER WIELEN op, dat patentrechten (lees: octrooien) internationaal geëerbiedigd worden.

Deze opmerking is voor verduidelijking vatbaar. Octrooien zijn territoriaal van kracht, namelijk (slechts) in het gebied van het land, door welks daartoe bevoegde instantie zij verleend zijn. Zoo is bij voorbeeld een Nederlandsch octrooi ingevolge artikel 58 O.W. van kracht in Nederland (het Rijk in Europa) en de overzeesche gebiedsdeelen, een Duitsch octrooi in Duitschland, en zoo voort. Hieruit volgt, dat de houder van een buitenlandsch octrooi daaraan niet het recht kan ontleenen hier te lande inbreukacties in te stellen, en dat een uitvinder er verstandig aan zal doen te rechter tijd in de landen, waar hij zijn uitvinding met succes meent te kunnen exploiteeren, octrooi aan te vragen.

3e. De houder van een Nederlandsch octrooi kan, wanneer drie jaren na de dagteekening van het octrooi verlopen zijn, ingevolge artikel 34 O.W. gedwongen worden de licentie te verleenen, „welke in het belang van de nijverheid in het Rijk of in de koloniën of bezittingen, of om andere redenen van algemeen belang wenschelijk is”, een zoogenaamde *gedwongen licentie*. Degeen, die een zoodanige licentie verkrijgt, heeft het recht, nadat de door hem aan den octrooihouder verschuldigde schadevergoeding is vastgesteld, het geoctrooieerde voortbrengsel in zijn bedrijf te vervaardigen en in den handel te brengen of de geoctrooieerde werkwijze in zijn bedrijf toe te passen.

De octrooihouder moet er voorts zorg voor dragen, dat hij na verloop van 5 jaren na de dagteekening van het octrooi binnen het Koninkrijk een inrichting van nijverheid te goeder trouw en in voldoende mate dienende tot vervaardiging van het voortbrengsel of tot toepassing van de werkwijze of verbetering, waarvoor octrooi is verleend, in werking heeft. Komt de octrooihouder deze verplichting niet na, dan kan ingevolge artikel 50 O.W. het octrooi worden *ingetrokken*.